

GLOBAL

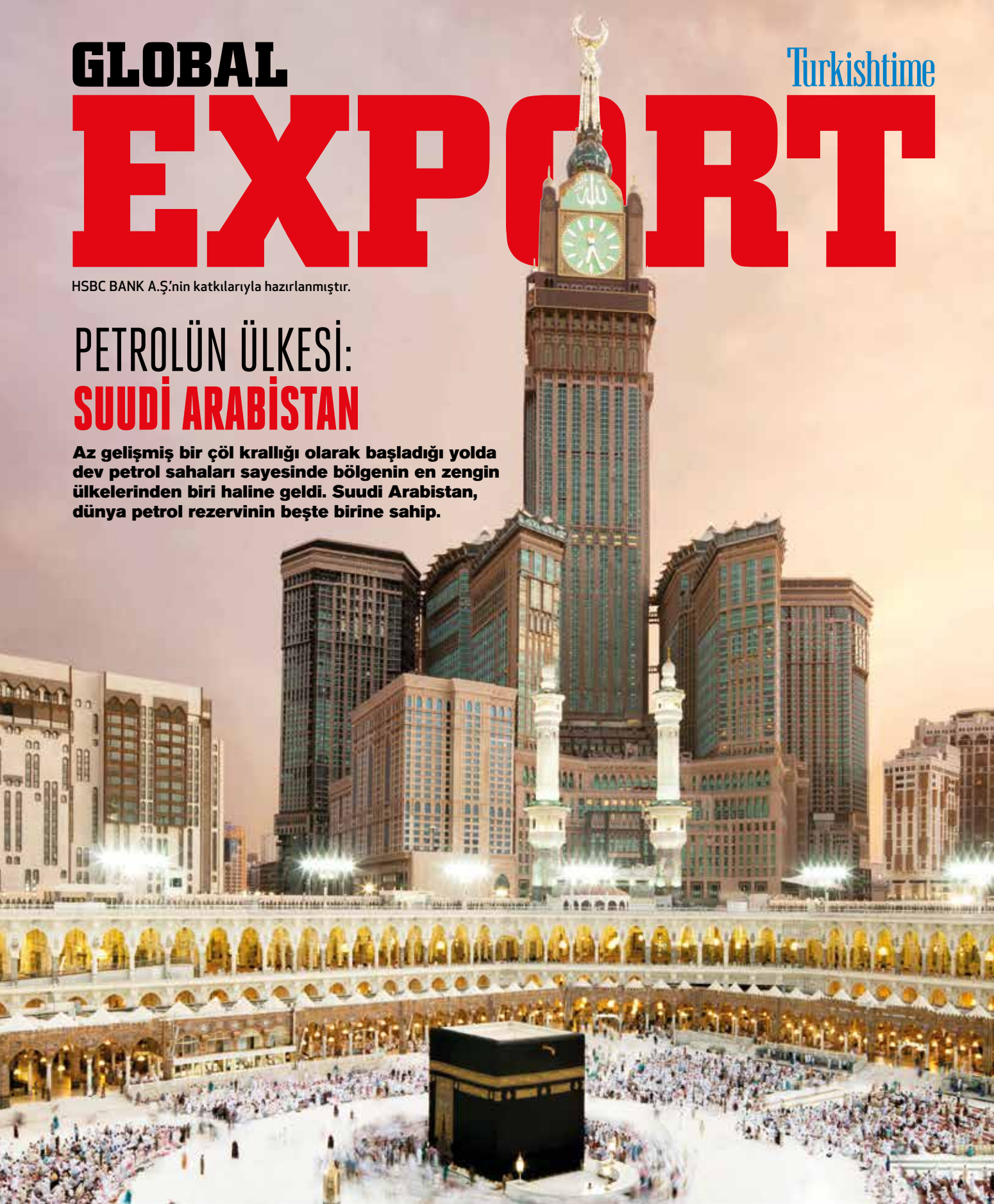
Turkishtime

EXPORT

HSBC BANK A.Ş.'nin katkılarıyla hazırlanmıştır.

PETROLÜN ÜLKESİ: **SUUDİ ARABİSTAN**

Az gelişmiş bir çöl krallığı olarak başladığı yolda dev petrol sahaları sayesinde bölgenin en zengin ülkelerinden biri haline geldi. Suudi Arabistan, dünya petrol rezervinin beşte birine sahip.

BÜYÜMESİ YAVAŞLAYACAK

Ekim 2013 tarihli HSBC Global Connections raporuna göre, Suudi Arabistan'ın GSYH'deki büyümesinin yavaşlayacağı tahmin ediliyor.

HSBC

ULUSLARARASI PAZARLAR ÇOK YAKININIZDA.

HSBC ile uluslararası ticarete sınırlar kalkıyor. Dünya çapında size özel hizmet veren Uluslararası Müşteri Temsilcilerimiz sahip oldukları uzmanlık ve deneyimle uluslararası pazarlarda iş yapmanıza yardım ediyor.

Gelin, fırsatları beraber değerlendirelim.
www.hsbc.com.tr/uluslararasıbankacilik

Dünyanın en iyi dış ticaret finansmanı bankası
Ortadoğu ve Kuzey Afrika'nın en iyi dış ticaret finansmanı bankası

BOL PETROL, AZ DEMOKRASİ

ABD'nin Arap Yanmadası'ndaki en önemli müttefiki olan Suudi Arabistan, günde 9 milyon varil petrol üretimiyle dünyanın en büyük ham petrol üreticisi ve ihracatçısı olma özelliğine sahip. Dünya petrol rezervlerinin yüzde 20'si Suudi Arabistan'da yer alıyor. Bu petrol varlığı, ülkeyi kısa sürede küresel ekonomik güçlerden biri haline getirdi. Fakat ekonomisinin gelişiminin aksine ülke, demokratik reformlarda hala çekingen süreçler yaşıyor.

Suudi Arabistan, şeriat yasalarının anayasa olarak kabul edildiği bir krallık. Mutlakiyete dayalı bir düzen bulunuyor ve bizzat Kral bakanlar kuruluna başkanlık ediyor. Hem yürütme gücünü, hem yasama gücünü elinde tutan Kral, kendi atadığı Bakanlar Kurulu'nun kararlarını

veto etme hakkına sahip.

Kral'ın belirlenmesiyle ilgili reformlar da söz konusu. Kral artık halefini kendi seçemeyecek. Bunun yerine Kraliyet ailesi üyelerinden oluşan Biat adlı özel bir konsey gizli oylama yöntemiyle yeni kralı belirleyecek. Üç aday ise Kral tarafından tespit edilecek. Ancak Konsey yönetim için yetersiz gördüğü kralın haklarını elinden alma gücüne sahip olacak.

Kraliyet ailesinin yönetiminde petrol gelirleriyle zenginleşen halk, son yıllarda daha fazla demokratik hakka sahip olmayı talep ediyor. Bunların en başında kadınlar geliyor. Suudi kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınmıyor. Önümüzdeki yıllarda bu yasağın sona ermesi beklenirken, Suudi kadınlara getirilen ve dünyada eşi benzeri olmayan bir başka yasak ise araba kullan-

ma yasağı. Dünyada kadınların direksiyon başına geçmesinin yasak olduğu tek ülke olan Suudi Arabistan'da birçok kadın 'yasadışı' olarak araba kullanıyor.

Yakın bir süreçte Kral Abdullah, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verileceğini ilan etti. Kralın açıklamasına göre, kadınlar 2015'teki yerel seçimlerde oy kullanabilecek ve aday olabilecek. Seçme ve seçilme hakkı tanınmış olsa da kadınların eşit haklara ulaşması için atılması gereken daha çok adım var.

Suudi Arabistan'ın küresel ticaretteki gücü ve refah seviyesi göz kamaştırıyor. Sosyal adalettaki dengesizlikler ise ülkenin en belirgin olumsuz özelliği. Bol petrole ve az demokrasiye sahip bu ülkenin ekonomisine ve sosyal-kültürel yapısına daha yakından bakalım...

SUUDİ ARABİSTAN PROFİLİ

Resmi Adı	: Suudi Arabistan Krallığı
Yüzölçümü	: 2,149,690 km ²
Nüfusu	: 29,8 milyon
Başkent (Nüfusu)	: Riyad (4,7 milyon)
Önemli Şehirler (Nüfusu)	: Cidde (3,6 milyon) Mekke (1,7 milyon) Medine (1,3 milyon) Dammam (1,3 milyon)
Dili	: Arapça
Dini	: İslam
Yönetim Şekli	: Mutlak monarşi
Para Birimi	: Suudi Arabistan Riyalı (SAR)

PETROL İLE YARATILMIŞ ZENGİN EKONOMİ

Dünyanın en önemli petrol ekonomisi Suudi Arabistan, bugün sahip olduğu rezervlerle önümüzdeki 85 yıl boyunca petrolün gücünden faydalanmaya devam edecek. Kamu ve ihracat gelirlerinin yüzde 90'ı petrol sektöründen elde ediliyor. S. Arabistan'ın siyasi ve ekonomik anlamdaki en büyük silahı petrol.

Editör: Ali Afatoğlu
aliafatoglu@turkishtimedergi.com

Ortadoğu'nun ve Körfez'in en dindar ve içe kapalı ülkelerinden biri olan Suudi Arabistan, geçen yüzyılın başına kadar az gelişmiş bir çöl krallığıydı. Mekke ve Medine'yi ziyaret eden hacılara ve hurma dışsatımına bağımlı olan Suudi Arabistan'ın kaderi 1936'da ülke topraklarında petrolün bulunmasıyla değişti. Hurma satışı halen devam etse de artık ekonomisinin temeli petrole dayanıyor. Petrol, hızlı gelişen bir süreç içerisinde ülkeyi küresel ticaretin en önemli aktörlerinden biri haline getirdi. Dünyadaki petrol varlığının beşte biri Suudi Arabistan'da bulunuyor. Rezervlerin 85 yıl

süreyle ülkeye petrol gelirleri sağlamaya devam edeceği tahmin ediliyor.

Mevcut ekonomik yapısıyla Suudi Arabistan, uluslararası piyasalarda petrol fiyatlarının gösterdiği iniş ve çıkışlardan doğrudan etkileniyor. Ham petrol üretiminin yanı sıra petrole dayalı sanayilerin ekonomi içerisindeki ağırlığı dikkat çekiyor. Toplam ihracat ve kamu gelirlerinin yüzde 90'ının petrol ve ilgili sektörlerden oluşması nedeniyle ülkenin ekonomik performansında petrol fiyatlarının önemli bir etkisi bulunuyor. S. Arabistan, petrol ihraç edip ihtiyacı olan mal ve hizmetleri ithal etmek şeklinde petrol kaynaklarından yararlandığı gibi, ülkesi için bu ucuz enerji kaynağını kullanarak refah düzeyini artırıyor.

Dünya petrolünün yüzde 20'si

Suudi Arabistan dünyada en fazla kanıtlanmış petrol rezervlerine sahip ülke. Petrol rezervinin büyüklüğü tahmini olarak 264 milyar varil seviyesinde. Bu rakam, dünya petrol rezervlerinin yüzde 20-21'i demek. Petrolün büyük bölümünü çıkaran Saudi Aramco şirketi, petrol sektöründe ülkede tekel konumunda. Suudi ailesinin bu şirketteki payı 1973'te yüzde 25 iken, 1974'te yüzde 60'a, 1980'de de yüzde 100'e yükseldi. Ülkede yabancı yatırıma izin vermek yerine anahtar teslimi sözleşmeler tercih ediliyor. Bu sistemde, yabancı yükleniciler teçhizatları tedarik ediyor ve altyapıyı oluşturuyor, mülkiyet ve işletme (Amerikan Chevron tarafından işletilen Neutral Zone dışında) Saudi Aramco'da bulunuyor.

Suudi Arabistan'daki petrol üretim tesisleri Eastern Bölgesi'nde yoğunlaşıyor. El Huber'de çıkarılan petrol de ülke ekonomisine yüksek katkılar sağlıyor. El Huber dışında; Ash Sharqiyah ve çevresinde de önemli petrol tesisleri bulunuyor. Dhahran'da, Dammam'da, Al Qatif'te ve bunların dışında birçok şehirde petrol çıkartılıyor.

Dünya doğalgazının yüzde 5'i

Ülkenin kanıtlanmış doğalgaz rezervlerinde artış yaşanıyor. S. Arabistan'da, 7.17 trilyon m³ doğalgaz rezervi olduğu tahmin ediliyor. Bu miktar tüm dünya toplam gaz rezervinin yüzde 5'ini teşkil etse de, İran ve Katar'daki rezervlerden daha düşük. Hawiyah ve Ras Tanura'da doğalgaz işleme tesisleri yer alıyor. Basra Körfezi kıyısındaki Cuhail ve Kızıldeniz kıyısındaki Yanbu'da kurulan yeni ve büyük sanayi merkezlerinde, enerji kaynağı olarak petrol yataklarından boruyla getirilen doğalgaz kullanılıyor. Likit doğalgaz üretimi ise günlük 1 milyon varilin üzerinde. İç piyasadaki doğalgaz talebinin 2030 yılında iki katına ulaşacağı tahmin ediliyor.

KADINLAR “KENDİ DOĞALARINA UYGUN” İŞLERDE

Suudi Çalışma Bakanlığı, kültürel alışkanlıklara ve geleneklere rağmen Suudi kadınların istihdamını teşvik ediyor. Ancak işverenler, düşük ücretlerle çalışan yabancı işçileri istihdam etmeyi tercih ediyor. Kadınların otomobil sürmelerinin yasak olması ve ülkede gelişmiş bir ulaşım ağının olmaması gibi faktörler nedeniyle kadınlar ya çalışma hayatından uzak bırakılıyor ya da şoför kullanıyor. Yeniden düzenlenen İş Kanunu'na göre kadınlar “kendi doğalarına uygun” herhangi bir sektörde çalışabiliyor. Kanun'daki bu ifade, farklı yorumlara açık olduğu için kadınların iş hayatındaki konumu oldukça zorlaşıyor. Suudi kadınlar, özel sektörde çalışanların sadece yüzde 1'den azını oluşturuyor.

Performansı petrol fiyatları belirliyor

Ülkenin GSYİH'sindeki artış, petrol fiyatları, petrol üretimi ve OPEC'in fiyat politikaları ile yakından ilişkili. Uluslararası petrol fiyatları arttıkça iş çevrelerinin ve tüketicilerin güveninin yanı sıra kamu gelirleri ve harcamaları da artıyor. Petrol dışındaki sektörler, ekonominin çeşitlendirilmesine yönelik çalışmalarla birlikte giderek önem kazanmaya başlıyor. Petrol dışındaki sektörlerde özel sektörün üçte iki oranında ağırlığı bulunuyor. Özel sektör ithalat, toptancılık ve perakendecilik, finans, inşaat, ziraat, madencilik ve hizmet sektöründe yoğunlaşıyor.

Özellikle konut piyasası ve inşaat malzemeleri gibi arzın kıt olduğu alanlarda yaşanan talep artışı nedeniyle enflasyon üzerinde oluşan bu baskı, gıda fiyatlarındaki artışın ve Suudi Arabistan Riyali'nin endekslendiği ABD dolarının diğer önemli kurlar karşısındaki zayıflığının etkisiyle daha da artıyor. Petrol ürünleri, temel gıda maddeleri ve ilaç gibi üretim alanlarında ise fiyat kontrolleri ve

sübvansiyonlar devam ediyor. Economist Intelligence Unit'in tahminlerine göre, 2010-2014 yılları arasında reel GSYİH'nın yıllık ortalama yüzde 3,7 oranında büyümesi bekleniyor. Ülke geçen yıl yüzde 3,4 oranında büyüme performansı yakaladı. Uzun dönemde petrol, ihracat ve kamu gelirleri en önemli yapıtaşı olmayı sürdürecektir. Bu durum ise ülke ekonomisinin dış şoklara karşı kırılgan yapısının devam etmesi anlamına geliyor.

Petrolden sonra ne olacak?

Ülkenin, mevcut petrol rezervlerinin önümüzdeki 85 yıl boyunca yeterli olacağı tahmin ediliyor. Fakat S. Arabistan, petrole bağımlı ekonomisinden elde ettiği gelirlerle geleceğinde güçlü bir sanayi yaratmayı amaçlıyor. Zira petrol varlığı eninde sonunda bitecek ve ülke üretimde çeşitlenmeyi sağlamak zorunda. Suudi Arabistan hükümetinin ekonomiyle ilgili öncelikli hedefi, tabii kaynaklara ve yabancı emeğe bağımlılığı azaltarak geleceği daha fazla güven altına almak. Bunun için yerli sanayi-

nin gelişmesi teşvik edilirken yabancı işçi çalıştırılması üzerine sınırlamalar getiriliyor. Suudi vatandaşlara, yabancı işçi getirme ve kefil oldukları bu yabancılardan kefalet bedeli alma izni veriliyor.

Doğal kaynaklara bağımlılığı azaltma hedefleri doğrultusunda “Kral Abdullah Şehri” isimli yeni bir şehir oluşturma planı uygulanmaya başlandı. 30 milyar dolar harcanarak oluşturulacak bu şehrin bir sanayi şehri olması planlanıyor. Kral tarafından desteklendiği için gelecek yıllarda bu şehirde yapılacak yatırımlara teşvikler sağlanması muhtemel.

Kamu yatırımlarının artırılarak ekonomik çeşitliliğin sağlanması ve yabancı yatırımcıların ülkeye çekilmesi, yüksek yaşam standartlarının korunması açısından önem verilen ekonomik politikalar. Aynı zamanda, bakanlıklarda ve diğer kamu kuruluşlarında da özel yatırımların çeşitli yollarla teşvik edilmesiyle ilgili çalışmalar da yürütülüyor. Hızla artan genç nüfusa iş imkânları yaratılmasının göçmen işçilerin sayısı artmaya devam ettiği sürece sosyal düzen üzerinde büyük bir tehdit oluşturacağı tahmin ediliyor. Bu nedenle bir yandan işgücünün eğitim seviyesinin yükseltilmesi ve niteliklerinin geliştirilmesine çalışılıyor, bir yandan da bazı sektörlerde yalnızca Suudiler'in istihdam edilmesi uygulamasına geçiliyor.

Lüks, şatafat ve Riyad

Suudi Arabistan halkı ithalatın büyüklüğüne rağmen, oldukça yüksek bir refah seviyesinde yaşıyor. Halkın barınma sorunu yok, genellikle geniş ve serin evlerde yaşıyorlar. Lüks arabalar yoğun talep görüyor. Sağlık ve eğitim hizmetleri devlet tarafından temin ediliyor. Ev hizmetleri dahil tüm zahmetli işler yabancılar tarafından yapılıyor. Başkent Riyad, Suudilerin ihtişam ve lüks anlayışını sergileyen bir kent. Suudi Arabistan'daki zenginliğin büyük kısmı bir sermaye ve finans merkezi olan Riyad'da toplanıyor.

Suudiler “düşük” işlerde çalışmıyor

Suudi Arabistan'da, emek piyasası diğer Körfez ülkelerine benzer bir yapıya sahip. Suudi vatandaşları (çoğu erkek), kamu sektöründe çalışanların yüzde 90'ından fazlasını oluştururken göçmen işgücü ise özel sektör çalışanlarının yaklaşık yüzde 90'ını oluşturuyor. Toplam işgücünün ise yaklaşık yüzde 80'ini göçmenler oluşturuyor. Göçmen işçiler, işverenlerine bir ‘sponsorluk sistemi’ ile bağlı olduğundan kendi kendine iş aramaları ve işverenlerinin izni olmadan iş değiştirmeleri mümkün değil. İşverenin bakış açısından göçmen işçi çalıştırmak ucuz ve kolaylıkla işten ayırlamayacağı için oldukça kârlı bir durum.

BÜYÜME YAVAŞLAYACAK

Ekim 2013 tarihli HSBC Küresel Bağlantılar (HSBC Global Connections) raporuna göre, Suudi Arabistan'ın GSYH'deki büyümesinin yavaşlayacağı tahmin ediliyor. Büyümedeki bu yavaşlama, petrol üretimi ve devlet harcamalarındaki azalma ve zayıf küresel beklentiler gibi çeşitli etkenlerin bir sonucu olarak yorumlanabilir. Büyüme esasen petrol haricindeki sektörlerden kaynaklanıyor.

HSBC Dış Ticaret Güven Endeksi, hâlâ küresel ortalamanın oldukça üzerinde olsa da, üst üste üçüncü kez düşüş göstermiş oldu. Bunun sebebi, petrol piyasasındaki zayıflama ve kilit piyasalarındaki büyümenin yavaşlaması.

Suudi Arabistan, ekonomisini çeşitlendirdikçe ve altyapısını geliştirdikçe, ülkedeki altyapı mallarını ithalatının artması bekleniyor.

Çin, Hindistan ve Kore'nin, artan enerji ihtiyaçları sebebiyle 2030'a kadar en fazla ihracatın gerçekleşeceği ülkeler haline geleceği tahmin ediliyor.

Gerçek mal ihracatındaki artışın, petrol ihracatındaki azalma sebebiyle yavaşlayarak, 2011'de yüzde 11 ve 2012'de yüzde 4 olan seviyelerinden, 2013'te yalnızca yüzde 1,5 ve 2014'te de yüzde 2'ye düşeceği tahmin ediliyor. Ancak başta petrol sektörü tarafından desteklenmeye devam edecek olan ticaretteki bu büyüme, gittikçe Asya'nın ham madde ihtiyacının hızla artacağı tahmin edildiği, sanayileşmekte olan ekonomilere odaklanacak. Bununla birlikte, ihracat tabanı yavaş yavaş çeşitlenerek, plastik, petrokimya ve ilaç gibi rekabet avantajı taşıyan sektörlerle yayılıyor.

BÜYÜME İÇİN DONANIM- Altyapı neden önemli

Altyapı endüstrileri, altyapıya yönelik ara mallar ve işletmelerin üretimlerini artırmak için ihtiyaç duyduğu yatırım ekipmanları, ekonominin üretim kapasitesine olan katkılarından ötürü önem arz ediyor.

Suudi Arabistan'ın mal ihracatı içinde altyapı mallarının payı yalnızca yüzde 15 seviyesinde ve bu durum ülkenin petrol harici endüstriyel tabanı ve altyapısının ne kadar az gelişmiş olduğunu gösteriyor.

Ancak ithal ettiği mallar içinde altyapı mallarının payı neredeyse yüzde 43 seviyesinde ve bu durum da ülkenin yatırım ihtiyaçla-

Suudi Arabistan'ın mal ihracatı içinde altyapı mallarının payı yalnızca yüzde 15 seviyesinde ve bu durum ülkenin petrol harici endüstriyel tabanı ve altyapısının ne kadar az gelişmiş olduğunu gösteriyor. Ancak ithal ettiği mallar içinde altyapı mallarının payı neredeyse yüzde 43 seviyesinde ve bu durum da ülkenin yatırım ihtiyaçlarının ne kadar yüksek olduğunu bir göstergesi.

rının ne kadar yüksek olduğunu bir göstergesi. Bu payın, hükümetin sanayileşme ve ekonomik sektörleri çeşitlendirme konularında giderek artan kararlılığı sayesinde 2020'de yüzde 47'ye kadar yükselmesi bekleniyor. Çünkü Krallık, ham petrol talebinde meydana gelebilecek olası bir düşüşten ve petrol harici sektörlerdeki mali açıktaki artışın sürdürülemez oluştundan giderek daha fazla endişe duyuyor.

HSBC Dış Ticaret Güven Endeksi

Suudi Arabistan Dış Ticaret Güven Endeksi 127,1'lik puanıyla, 112 puan seviyesinde olan küresel endeksin üzerinde seyrediyor. Ancak 2013 yılı başlarındaki 133'lük seviyesinden gerilemiş durumda ve bu üst üste üçüncü gerileme kaydettiği dönem olarak dikkat çekiyor. Bunun sebebi, hem ihracat hem de ithalat (ama özellikle ihracat) rakamlarının azalmış olması, bu durum da, esasen hem fiyatların hem de yurt içi üretimin düşüş gösterdiği zayıf petrol piyasasından kaynaklanıyor.

Sınır Ötesi Ticaret

HSBC Dış Ticaret Güven Endeksi, 2013 yılı başlarındaki yüzde 40'lık payından keskin bir düşüşle yüzde 22'lik paya gerileyen Büyük Çin'in, ticarete hâlâ en fazla umut vadeden bölge olduğunu gösteriyor. Bu durumun sebebi Çin'in büyümesindeki ani yavaşlama. Buna karşılık, Orta Doğu'nun payı, zengin Körfez ülkelerinin artan büyüme hızları sayesinde yüzde 12'den yüzde 19'a yükselmiş durumda.

Ticaret Koridorları

Toplam mal ihracatında altyapı mallarının payı, sanayi gelişiminin ve petrol dışında çeşitlenmesinin azlığı ve dolayısıyla bu tür malların üretimindeki düşük kapasite sebebiyle oldukça düşük, yüzde 15 seviyesinde.

Buna karşılık, toplam mal ithalatı içinde altyapı mallarının payı neredeyse yüzde 43. Bunun sebebi Suudi Arabistan ekonomisinin kendisini çeşitlendirebilmek için çok yüksek miktarda yatırıma ihtiyaç duyuyor olması.

Büyük Çin, yüzde 30,8'lik payıyla, başta inşaat sektörü olmak üzere çoğu sektörde ticaret için en fazla umut vadeden bölge konumunda. Orta ve Doğu Avrupa (ağırlıklı olarak Almanya) yüzde 18'lik payıyla imalat sektörünün en fazla ticaret yaptığı bölge durumunda.

Dış Ticaret Fırsatları

Devlet, ihracat tabanını petrol dışında çeşitlendirmek için giderek daha fazla çaba sarf ediyor. Hâlihazırda petrol dışındaki malların ihracatı, petrol ihracatından daha büyük bir hızda büyüme gösteriyor.

Güçlü büyüme göstereceği tahmin edilen en önemli sektörler arasında plastik, gübre, ilaç, petrol dışındaki madenler (alüminyum, çelik ve altın dâhil), kimyasal maddeler, hatta otomotiv montaj ürünleri bulunuyor.

Uzun vadeli görünüm

Suudi Arabistan'ın, hızlı büyüyen ekonomilerden ve onların enerji ihtiyacından, özellikle bu ekonomiler gelişmiş ekonomilerden daha yüksek performans sergilemeye devam ettikçe ve büyüyen bu piyasalar arasındaki ticaret geliştikçe, avantaj elde etmesi bekleniyor. Petrol fiyatının 2030'a kadar her yıl yüzde 3'ün üzerinde artacağı tahmin edildiği için, petrol ihracatı payının yüksek bir seviyede kalmayı sürdürmesi bekleniyor.

İzlenmesi gereken ticaret koridorları

Bölgesel olarak bakıldığında, uzun vadede Asya'nın (Japonya hariç) ihracattaki artışı daha da fazla destekleyeceği tahmin edi-

liyor. 2012-2030 arasındaki dönemde, Asya ülkeleri olan Vietnam (yıllık yüzde 11), Çin (yıllık yüzde 10), Hindistan (yıllık yüzde 10) ve Malezya'nın (yıllık yüzde 9) en fazla ihracat artışının yaşanacağı dört ülke olması bekleniyor. Ancak hızla büyüyen Türkiye'nin de yılda yüzde 8'lik bir pay ile onların arasına katılması öngörülüyor.

2030 yılına kadar başta gelen ihracat sektörlerinin sıralamasında çok az değişiklik gerçekleşmesi bekleniyor.

Petrol ve ürünleri liderliği sürdürürken, onları plastiğin takip edeceği tahmin ediliyor. Ancak 2011'de dördüncü sırada yer alan kimyasal maddelerin, endüstriyel makinelerle yer değiştirerek üçüncü sıraya yerleşmesi bekleniyor. 2030'a gelindiğinde, en fazla ihracatın gerçekleştirileceği ülkenin Çin olması, onu Hindistan ve Kore'nin takip etmesi bekleniyor. 2011'de birinci sırada yer alan Japonya'nın, beşinci sıraya gerilemesi bekleniyor.

Benzer şekilde, ABD'nin de üçüncü sıradan dördüncü sıraya düşeceği tahmin ediliyor. 2013-2015 döneminde olduğu gibi, 2021-2030 yılları arasında da en hızlı büyüyen dört ithalat kaynağının, aynı ülkeler olmamakla beraber Asya'da olması bekleniyor. İlk dört sırayı Vietnam (yıllık yüzde 12), Hindistan (yıllık yüzde 11), Bangladeş (yıllık yüzde 11) ve Çin'in (yıllık yüzde 11) alması tahmin ediliyor.

Endüstriyel makineler ve ulaşım ekipmanlarının ise zirvedeki iki ithalat sektörü olmayı sürdürmesi bekleniyor.

Altyapıya odaklanmak

2030 yılında mal ithalatının, 2013'te yüzde 43 olan seviyesine kıyasla, yüzde 51'inin altyapıyla ilgili olacağı tahmin ediliyor. Buna karşılık, altyapı ile ilgili ihracat payının yaklaşık yüzde 15 seviyesinde sabit kalacağı düşünülüyor.

Altyapıyla ilgili ithal malların büyük bölümünü yatırım ekipmanlarının oluşturması, ancak altyapıya yönelik mal ithalatının daha hızlı artış göstermesi bekleniyor. Ham petrol talebinde meydana gelebilecek olası bir düşüşten ve petrol harici sektörlerdeki mali açıktaki artışın sürdürülemez oluşundan giderek daha fazla endişe duyulması, hükümetin sanayileşme ve çeşitlendirme konularında giderek artan kararlılığının nedenini açıklıyor.

Hükümet politikaları deniz ve hava limanları, kara ve demir yolları gibi büyük altyapı geliştirmelerine odaklanmış durumda. Bu odaklanmanın, yurt içi faaliyetleri desteklemenin yanı sıra Suudi Arabistan Krallığı'nın stratejik konumundan yararlanarak, bölgenin önde gelen ulaşım ve lojistik merkezlerinden biri olmasına yardımcı olacağı düşünülüyor.

Sonuç:

Suudi Arabistan ekonomisinden beklenen gücün, hem ihracatçılar hem de ithalatçılar için devasa fırsatlar yaratarak, sanayi tabanını çeşitlendirme ve altyapıyı geliştirme çabalarıyla desteklenmesi bekleniyor. Özellikle endüstriyel makine ve ulaşım ekipmanı ithalatının güçlü seyredeceği tahmin ediliyor. İhracatçıların yanı sıra petrol sektörü açısından, plastik, gübre ve kimyasal maddeler gibi petrol harici sektörlerdeki büyümenin hızlanması bekleniyor.

KAYNAK:

HSBC Global Connections Suudi Arabistan Raporu, Ekim 2013 (Oxford Economics tarafından HSBC Global Araştırma Makro Verileri temel alınarak oluşturulan tahmini veriler) Ayrıntılı bilgi için lütfen aşağıdaki adresi ziyaret edin: www.hsbc.com/globalconnections Bu doküman HSBC PLC. tarafından yayınlanmış olup, HSBC Bank A.Ş. tarafından Türkiye'deki müşterilerini bilgilendirmek üzere tercüme edilmiştir.

YARIM ASIRDIR FAZLA VERİYOR

Dış ticaret verileriyle Suudi Arabistan, birçok ülke ekonomisinin tersine, neredeyse yarım asırdır sürekli dış ticaret fazlası veren bir performansla sahip. Dış ticaret hacmi 500 milyar doları bulan S. Arabistan'ın Türkiye ile ticaretinin büyüklüğü ise 5 milyar doları aşıyor.

Dünyanın en büyük petrol ihracatçısı konumunda olan Suudi Arabistan, istatistik bilgilerinin tutulduğu 1967 yılından bu yana dış ticaret fazlası veren ender ülkelerden biri. İhracatında en fazla rol oynayan ürün elbette petrol. Ülke, OPEC içerisinde de fiyat belirleyici konumunda. Suudi Arabistan'ın petrol ihracatı ekipman, malzeme ve tüketim malı ithalatını karşılamaya her zaman yetiyor. Ülkenin ticaret fazlası, petrol üretimi ve petrol fiyatları ile paralel bir değişim gösteriyor. Petrol piyasasındaki canlılık, ticaret fazlasını da beraberinde getiriyor. Petrol ihracatı toplam ihracatının yüzde 90'ına tekabül ediyor. Kimyasal ve plastik ürünler, diğer önemli ihracat kalemleri olarak sıralanıyor.

Türkiye ile ticareti artıyor

Suudi Arabistan, T.C. Ekonomi Bakanlığı tarafından 2014-2015 döneminde "Hedef Ülkelerden" biri olarak belirlendi. Türkiye'nin bu ülkeye, 2013 yılında az miktar gerileyen ihracatının bu hedefler kapsamında tekrar yükseltilmesi bekleniyor. 1980 yılında petrol fiyatlarının çok yüksek bir seviyeye ulaşmasına kadar Türkiye'nin Suudi Arabistan'a ihracatı yok denecek kadar azdı.

İhracatın oldukça küçük olduğu bu dönemde bile Suudi Arabistan'dan yapılan ithalat küçümsenmeyecek seviyedeydi. Türkiye'nin ihracatındaki payı dikkate alındığında, Suudi Arabistan'a ihracatta zirveye çıktığı yıl 1985 oldu.

Bu dönemde ilk defa ticaret dengesi Türkiye lehine neticelenirken son beş yılda Türkiye lehine dış ticaret dengesi 2010

hariç daha güçlü şekilde sağlandı. Petrol fiyatlarının tekrar trmanışa geçtiği son birkaç yıldır ihracatta yeniden bir canlanma yaşanıyor.

Suudi Arabistan ile Türkiye arasındaki ticaret verileri incelendiğinde, dış ticaret hacminde yıllar itibarıyla oldukça hızlı bir gelişme olduğu söylenebilir.

2012 yılında iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 5,85 milyar dolara ulaştı; Türkiye'nin bu ülkeye ihracatı bir önceki yıla oranla yaklaşık yüzde 33 artışla 3,7 milyar dolara yükseldi, ithalatı ise yaklaşık yüzde 8 oranında artarak 2,17 milyar dolara ulaştı. 2013 yılında ise 2012'ye göre, Suudi Arabistan ile Türkiye dış ticaretinde 640 milyon dolarlık bir düşüş yaşandı. Türkiye, bu ülkeye geçen yıl 3,19 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirirken 2 milyar dolarlık da ithalat gerçekleştirdi.

SUUDİ EKONOMİSİNDE SANAYİ GÜÇLENİYOR

Suudi Arabistan'ın ekonomik gücünü kuşkusuz petrole dayalı sektörler oluşturuyor. Fakat doğal kaynaklara bağımlılığı azaltma stratejileri, sanayi ve diğer sektörlerin önünü açtığı gibi özel sektörün gelişimine de hız kazandırıyor.

Suudi Arabistan'da gelişen sektörlerin faaliyetleri, petrole dayalı gelişimlerle ilerliyor. Petrolün hammadde olarak kullanıldığı sanayi tesisleri kurularak çoğu ürün düşük maliyetle üretiliyor. Ucuz petrol fiyatları sayesinde kapalı alanların serinletilmesi, asfalt yollar yapılması, deniz suyunun tatlı suya çevrilmesi ve elektrik kullanımı düşük maliyetlerle gerçekleştiriliyor. Birçok özel sektör şirketi, petrol-den yararlanarak farklı sektörlerde güçlenme hedefinde. Ülke ta-

rım, turizm ve inşaat sektöründe daha fazla gelişen bir yapı sergilemeye yönelik yatırımlar gerçekleştiriyor.

Petrol sektörü

Suudi Arabistan, Rusya ile birlikte dünyanın en büyük iki petrol üreticisinden biri. Rusya tarafından gerçekleştirilen üretim bazı zamanlarda daha yüksek olsa da, Suudi Arabistan'ın rezervleri çok daha fazla. Üretilen petrolün büyük kısmı (yoğunlukla ham petrol biçiminde) ihraç edildiğinden dolayı Suudi Arabistan, dünyanın en büyük petrol

tedarikçisi konumunda bulunuyor. Ülkenin kesinleşmiş petrol rezervleri toplamı 264 milyar varilden fazla. Bu rakam dünya rezervleri toplamının yüzde 20'sini oluşturuyor. Başka hiçbir ülkenin sahip olmadığı bu rezervlerin yaklaşık 85 yıllık bir tüketim için yeterli olacağı ve yeni petrol alanlarının keşfiyle daha da artacağı tahmin ediliyor. Suudi Arabistan'da çıkarılan petrolün bir diğer özelliği de, üretim maliyetinin varil başına 1,5 doların altında olması. Dünya ortalaması 5 dolar/varil. Ulusal petrol şirketi olan Saudi Aramco, dünyanın en büyük kanıtlanmış petrol rezervlerini yöneten şirket konumunda.

Doğalgaz ve diğer madenler

OPEC'in verilerine göre Suudi Arabistan'ın kesin doğalgaz rezervleri yaklaşık 7,17 trilyon metreküp. Bu rakam, dünyadaki toplam üretimin yaklaşık yüzde 5'ine karşılık geliyor. Ülke altın, gümüş, bakır, çinko, boksit, magnezit ve fosfat gibi madenlere de sahip. Maden yataklarının uzaklığına ve yaşanan susuzluğa rağmen son yıllarda bu kaynakların çıkarılması için yapılan çalışmaların arttığı gözlemleniyor. Madencilik projelerinin yüzde 100 yabancılar tarafından sahiplenilmesine izin veren yeni madencilik yasası, 2004 yılının sonunda yürürlüğe girdi.

Sanayi

Uzun süredir ekonomisini çeşitlendirme ve istikrarsız petrol gelirlerine olan bağımlılığını azaltma çabaları gereği sanayi altyapısını güçlendirme yolunda olan Suudi Arabistan, bu yolla yeni istihdam olanakları yaratmayı da planlıyor. Geçmişte izlenen devletçilik ve korumacılık politikalarının bir sonucu olarak devlet egemenliğindeki ağır sanayi oldukça gelişmiş, ayrıca pek çok küçük ölçekli özel işletme

Uzun süredir ekonomisini çeşitlendirmeye ve istikrarsız petrol gelirlerine olan bağımlılığını azaltma çabaları gereği sanayi altyapısını güçlendirme yolunda olan Suudi Arabistan, bu yolla yeni istihdam olanakları yaratmayı da planlıyor.

kurulmuş. Ülkede özel ve yabancı yatırımlar teşvik ediliyor, Suudi Arabistan'ın rekabet gücünün olduğu ve ucuz girdi sağlanabilen alanlarda (petrokimyasallar, kimyasallar ve plastik gibi) yapılacak yatırımlara ise öncelik veriliyor. Otomotiv, dayanıklı ev eşyaları ve paketleme malzemeleri gibi alanlarda yatırımların oluşturulması planlanıyor. Ağır sanayide lider konumdaki devlete ait Sabic şirketi, dünyanın en büyük 10 petrokimya şirketinden biri. Ayrıca, Sabic'e bağlı şirket Hadeed ise Ortadoğu'nun en büyük çelik üreticisi.

Turizm

Suudi Arabistan'da turizm hac, iş ve Körfez ülkeleri aralarında gerçekleştirilen eğlence turizmi olarak üç şekilde ele alınabilir. Her yıl yaklaşık 3,5 milyon Müslüman hac ziyareti gerçekleştiriyor. Hac ve Ramazan dönemleri dışında ve hava sıcaklığının en yüksek olduğu Haziran - Eylül ayları dışında ise özellikle Mekke, Medine ve Cidde'de faaliyet gösteren işadamlarının ve Körfez ülkeleri vatandaşlarının ziyaretlerinde artış yaşanıyor.

Tarım ve hayvancılık

Hava koşulları, Suudi Arabistan'ın tarımsal potansiyelini kısıtladığından toprağın sadece yüzde 2'si ekilebiliyor, yüzde 39'u ise otlak olarak kullanılıyor. Ekilebilir alanların büyük kısmı, yeterli yağış alan güneybatıda yer alıyor. 1980'li yıllarda uygulanmaya çalışılan kendi kendine yeterlilik politikası gereği bireylere ve tarımsal işletmelere toprak dağıtılmış, krediler verilmiş, sulama gibi konularda ucuz girdi sağlanmış ve yerel ürünlerin fiyatları sübvansede edilmişti.

Su kaynaklarının korunması için su gerektiren tüm tarımsal üretimin sona erdirilerek tarım ürünlerinin ülke toprakları dışında yetiştirilmesi planlanıyor.

2008 yılında gıda fiyatlarında yaşanan yüksek enflasyon sonrasında Suudi Arabistan Krallığı, Asya ve Afrika'da tarım ürünleri arzını sağlayabilmek amacıyla toprak satın almaya başladı. Sulama ihtiyacı dolayısıyla buğday üretiminin 2016 yılında sona ereceği tahmin ediliyor. Gıda ihtiyacı büyük ölçüde ithalatla karşılanıyor.

Müteahhitlik hizmetleri

Ekonomik büyümenin katalizörü olan inşaat sektörü, ülkenin modern bir altyapıya kavuşmasını sağlıyor. Sektörün performansı petrol gelirleri ve devletin harcamaları ile doğru orantılı. Suudi Arabistan inşaat sektörü, toplam işgücünün yüzde 14,7'sini istihdam ediyor. İnşaat firmalarının büyük bir kısmı, özel sermayeli olsa da önde gelen müşterinin devlet olması nedeniyle bu sektör devlet müdahalesine açık bulunuyor. Sektör içinde genel olarak kamu kesimi toplam talebin yüzde 30'unu teşkil ediyor.

Son yıllarda artan kamu ve özel sektör yatırımları ile birlikte okul, hastane, karayolu, demiryolu, elektrik ve su santrali, petrol sahası ve sanayi tesisi inşaatları da arttı. Bunun yanı sıra Jubail ve Yanbu'da sanayi şehirleri, Cidde'de yeni bir finans bölgesi ile Rabigh, Medine, Hail, Jizan ve Ras al-Zour'da kurulacak yeni ekonomi şehirlerinin inşası amacıyla sektöre talep artıyor. Devlet konut teşviklerini sürdürüyor, özel sektör aracılığıyla çok sayıda konut projesi yürütüyor.

Liman işletmeleri

Krallık'ta Yanbu, Cidde, Dammam, Jubail, Jizan ve Duba olmak üzere altı adet büyük liman, iki adet özelleştirilmiş sanayi limanı (Jubail ve Janbu) ve 14 adet küçük liman bulunuyor. Kapasitesi genişletilen Jubail Limanı'nın öneminin artması bekleniyor. Dammam'daki Kral

Abdül-Aziz Limanı, petrokimya sanayi ürünlerinin ihracatında kullanılan ana ihrac terminali olarak işlev görüyor. Eastern'de yürütülen projelerde kullanılan inşaat malzemeleri için de ana taşıma noktası Dammam Limanı... Kral Abdullah Ekonomi Şehri projesinin bir parçası olarak ilerleyen yıllarda yapımı planlanan yeni bir limanın ise hac terminali olarak da kullanılması düşünülmüyor. 1997 yılından beri limanların işletmesi ve liman ekipmanlarının bakım ve onarımını özel sektör tarafından gerçekleştiriliyor.

Havayolu sektörü

Cidde'de, Dammam'da ve Ri-

Ekonomik büyümenin katalizörü olan inşaat sektörü, ülkenin modern bir altyapıya kavuşmasını sağlıyor. Sektörün performansı petrol gelirleri ve devletin harcamaları ile doğru orantılı. Suudi Arabistan inşaat sektörü, toplam işgücünün yüzde 14,7'sini istihdam ediyor.

yad'da olmak üzere üç adet uluslararası havalimanı bulunuyor. Mekke ve Medine'deki yerel havalimanları hac sezonunda uluslararası uçuşlara da açılıyor.

Aynı amaçla Cidde'deki Kral Abdül-Aziz Uluslararası Havaalanı da genişletildi. Medine, Abha, Jizan, Taif, Tabuk ve Qassim'deki yerel havalimanlarının yanı sıra ülkede 13 adet küçük havaalanı da bulunuyor. Suudi Arabistan Havayolu Şirketi (Saudia) devletin kontrolü altında işletiliyor.

Yeniden yapılanma ve özelleştirilme çalışmaları sürüyor. 2007 yılında piyasaya giren Sama ve Nas Havayolları ile birlikte havayolu sektörü de rekabete açıldı.

İletişim ve internet sektörü

Devletin sahip olduğu Saudi Telecom Company'nin (STC) tekel pozisyonunun ortadan kalktığı 2004 yılından beri telekomünikasyon ve teknoloji sektörlerinde önemli gelişmeler yaşanıyor. Devlete ait olan Saudi Telecom Company (STC), Etihad Etisalat (Mobily) ve 2007 yılında lisans verilen Mobile Telecommunications Company of Kuwait (MTC, yeni adı ile Zain) bu alanda faaliyet gösteren en büyük şirketler.

İnternet kullanımına izin vermekte göreceli olarak gecikmiş olan Suudi Arabistan'da yerel internet hizmeti sağlayıcıları 1999 yılında faaliyete geçti. İslami ge-

leneklere ve ulusal düzenlemelere karşı çıkan internet sitelerinin yanı sıra politik ve dini içeriği olan web siteleri, İsrail web siteleri, şiddet içeren siteler ve pornografik siteler sansüre ya da engellemelere tabi tutuluyor.

Medya sektörü

Suudi Arabistan medyası, devlet tarafından sıkı bir kontrole tabi. Suudi basınına uygulanan kontrollere ek olarak Arap medyası üzerinde de bu kontroller sürdürülüyor. Uydu kanallarında da bu uygulamalar geçerli. Krallık üyeleri ve onlara yakın kişiler çok sayıda önemli gazeteye ve televizyon istasyonuna (Al Hayat ve Asharq al-Awsat gibi) sahip.

Suudi Arabistan'da turizm hac, iş ve Körfez ülkeleri aralarında gerçekleştirilen eğlence turizmi olarak üç şekilde ele alınabilir. Her yıl yaklaşık 3,5 milyon Müslüman hac ziyareti gerçekleştiriyor.

Enerji/elektrik sektörü

Suudi Arabistan, kişi başı elektrik tüketiminin en fazla olduğu ülkelerden biri. Elektrik faturaları devlet tarafından sübvansede ediliyor. Hızlı nüfus artışı ve artan enerji talebiyle birlikte, özellikle Haziran-Eylül ayları arasında elektrik kesintileri sıklaşıyor. Devletin petrol tekeli olan Saudi Aramco şirketi, elektrik şebekelerine duyulan bağımlılığı azaltmak amacıyla beş adet elektrik santralinde kendi elektrikliğini üretiyor.

Artan talebin karşılanması için 2023 yılına kadar enerji kapasitesinin neredeyse iki katına (60 bin megavat) çıkarılması gerekiyor. Sektöre ait olan düzenlemeler ise Elektrik ve Enerji Düzenleme Kurumu (ECRA) tarafından yapılıyor.

Finans sektörü

Suudi ve yabancı yatırımcılar, Suudi finans piyasalarından kredi veya sermaye temin edebiliyor. Yatırımcılar, yabancı bankalardan finansman temin edebiliyor. Finans piyasaları, merkez bankası "The Saudi Arabian Monetary Agency (SAMA)" tarafından yönetiliyor ve kontrol ediliyor. Yerel ticari bankalar kredi ve proje finansmanı sağlayabiliyor. Ticari bankalardan pazar koşullarında kredi alınabiliyor, yabancı yatırımcılar da yerel piyasadan kredi kullanabiliyor.

TÜRKİYE'YE YAKIN BİR İŞ KÜLTÜRÜ

Suudi Arabistan'da iş yapmak isteyen girişimciler, Türkiye'ye yakın bir iş kültürüyle karşılaşılıyor. Fakat bununla birlikte yine de farklı gelen ve dikkat edilmesi gereken noktalar da yok değil. İşte ülkede iş yapacaklara önemli tavsiyeler...

Suudi Arabistan'da dinin politika, sosyal davranışlar ve iş dünyası üzerinde önemli bir yeri var. Suudiler İslami değerlerle uyuşmayan dışardan gelen bilgiye karşı yenilikçi değil. Ziyaretçilerin bir kefil vasıtasıyla randevu alması önem taşıyor. Bu yüzden yumuşak mizaçlı, etkili akrabaları olan ve nüfuzlu bir kefil bulunmasında fayda var. Suudi Arabistan'da iş yapabilmek batıya göre biraz daha zor ve yavaş gerçekleşiyor. İş görüşmeleri sırasında sabırlı olmak gerekiyor. Toplantılar telefon konuşmaları ile sık sık kesilebilir. Tartışma esnasında genellikle kişisel argümanlar kullanılıyor. Israr, karşı tarafı ikna etmek için sık sık kullanılan bir yöntem. Suudiler iş ilişkilerinde saygılı ve içten dav-

ranışlar bekliyor. Büyüklere saygı göstermek önemli. Selamlaşma için bazı temel Arapça sözcüklerin öğrenilmesinde fayda var. Kartvizitlerinizin bir tarafının İngilizce, diğer tarafının da Arapça olarak hazırlanması sık rastlanan bir durum. Tanıtım materyallerinin Arapça olması bir avantaj sağlayacaktır.

Kültürel tavsiyeler

Misafirlere iyi davranmak, Suudiler arasında erdem olarak kabul edilir. Bu yüzden ülkede gerçekleşecek olan önemli aktivitelere iş yaptıkları kişileri davet etmek isterler. Suudi işadamları yabancılarla ilgilenirler ve yapacakları hataların affedilmesini beklerler. Kaba bir davranış olarak kabul edilecek ve onları küçük düşürecek her türlü hareketten uzak durulmalı. İş

İş görüşmeleri sırasında sabırlı olmak gerekiyor. Toplantılar, telefon konuşmaları ile sık sık kesilebilir. Tartışma esnasında genellikle kişisel argümanlar kullanılıyor.

ilişkileri aşırı derecede kişisel davranışlarla yürütülür. Suudilerle iyi ilişki oluşturabilmenin bir yolu da kendilerinin sağlığı, kardeşleri, amcaları, kuzenleri ve oğulları ile ilgili olabilecek soruları sormak. Ancak, ailenin kadın üyeleri hakkında soru sorulmaması gerekiyor. Yemeklerde çok az konuşuluyor. Suudiler yemekte sessizliği tercih ediyor. Bahşış yaygın ve gerekli değil. Çünkü genellikle fatura içerisinde servis hizmeti de ilave ediliyor. Domuz eti ve alkol maddelerin alınması yasadışı. Yemeğin sağ el kullanılarak yenilmesi önemli bir husus. Toplantılar için en uygun zaman dilimi sabah. Ayrıca, yaz sıcaklarında bazı Suudiler karanlık bastıktan sonra toplantı düzenlemeyi tercih edebilirler. Suudiler zamanı daha rahat bir davranış içerisinde kullanırlar. Sosyal toplantıların veya iş toplantılarının kesin bir başlangıç ve bitiş saati olmayabilir.

Dakiklik önem taşımıyor

Suudi iş kültüründe dakik olmak pek fazla öncelik taşımıyor. Siz toplantılarınızda vaktinde olmak için gayret etmelisiniz, ancak karşı taraf bu konuda biraz daha rahat davranıp toplantılara geç kalabilir. Erkek ve kadınlar, birbirleriyle etkileşim içine girmezler. Arap kadınlarının topluluk içerisinde girecekleri zaman kendilerini tanıtmamaları için peçe takmaları beklenir. Eğer bir Suudilinin yanında peçeli bir hanım varsa, bu hanım tanıştırılması geleneksel bir davranış değildir. Suudiler, konuşma esnasında aralarındaki mesafeyi çok kısa tutarlar. Siz bu davranış biçimine alışık olmasanız da geriye doğru bir hareket yapmayınız. Bu şekildeki davranışınız sizin hissiz ve soğuk bir kişi olduğunuz imajını yaratabilir. Suudiler yolda yürürken sık sık el ele gezerler. Eğer Suudili biri elinizi tutarsa bu davranış bir arkadaşlık göstergesi olarak algılanmalıdır.

Kadınların iş hayatına katılımı düşük

Araplar otururken bacak bacak üstüne pek atmazlar. Karşı tarafa ayak tabanının gösterilmesi de hoş karşılanmıyor. Suudiler, konuşurken sürekli olarak elleriyle hareket etmekten hoşlanmalarına rağmen, herhangi birini işaret ederek göstermek kaba bir davranış olarak kabul edilir. Sol el Arap dünyasında temiz olarak kabul görmüyor. Bu yüzden sol el ile bir davranışta bulunmamaya özen gösterilmesi gerekiyor. Spor özellikle futbol, at ve deve güreşi (bahis yasak), avcılık, ülkenin çekici gelen taraflarının ve Suudi mutfağının övülmesi hoşlanılan konuşmalar arasında sıralanabilir. Ortadoğu politikaları, uluslararası petrol politikaları, İsrail, İslami inanışların sorgulanması ve eleştirilmesi, hastalık, kaza, ölüm, kadınlar hakkında kompli-

man yapmak ise kaçınılmazı gereken konuşmalar arasında yer alıyor. Suudi Arabistan'da kişinin statüsünü içinde bulunduğu sınıf belirliyor. Bu kültürde bireyler grubun alt kısmında yer alıyor. Aile en önemli sosyal birim. Erkek lider ve karar verici pozisyonunda bulunuyor. Ancak grubun oybirliğini alana kadar ilerleme çok zor gerçekleşiyor. Liderlik ve kimlik kavramları önemli ve liderler kişilerin soyundan geliyor. Suudi Arabistan'da erkeğin öncelikli bir konumu bulunuyor. Suudi kadınların iş dünyasına katılımı oldukça düşük.

SuudiArabistan'a gideceklere kısa bilgiler

Riyal, Suudi Arabistan'ın para birimi fakat dolar kullanımı da yaygın. Pasaport ve vize işlemlerinde Diplomatik, Hizmet, Hususi ve Umuma Mahsus Pasaport

Liderlik ve kimlik kavramları önemli ve liderler kişilerin soyundan geliyor. Suudi Arabistan'da erkeğin öncelikli bir konumu bulunuyor. Suudi kadınların iş dünyasına katılımı oldukça düşük.

hamilleri vizeye tabi. Devlet kurumları genellikle saat 7:30'dan 14:30'a kadar, özel işletmeler genellikle saat 9:30 dan 14:00 civarına ve akşamları saat 17:00'den 21:00'e kadar çalışıyor. Günlük çalışma saati 8 saat, haftalık çalışma saati 48 saat. Ramazan ayında Müslümanlar için günlük altı, haftalık 36 saat çalışma programı uygulanıyor. İşçi sürekli olarak beş saatten fazla dinlendirilmeden çalıştırılmaz. Cuma günleri haftalık tatil. Çalışma ofisine bilgi vererek Cuma yerine başka bir gün tatil yapılabilir. Resmi kurumlar Perşembe günü de kapalı. Her yıl Ramazan Bayramı'nda (the Eid al-Fitr) yaklaşık bir hafta ve Kurban Bayramı'nda (Eid al-Adha) 10 gün tatil ilan ediliyor. Suudi Arabistan'da resmi dil Arapça. İş çevresinde İngilizce de yaygın kullanılıyor. GMT'den (Greenwich Mean Time) üç saat ileride. Yerel saat, kış saati uygulaması sırasında (Ekim-Mart) Türkiye'den bir saat ileri, yaz döneminde ise aynı. Uluslararası Telefon Kodu: + 966. Yazları kuru ve sıcak, kışları ise yumuşak bir iklim hüküm sürüyor. En sıcak ay Temmuz ayı ortalama hava sıcaklığı 26-42 °C arasında. En soğuk ay olan Ocak ayında ise ortalama hava sıcaklığı 8-12 °C arasında. En kurak aylar Temmuz, Eylül ve Ekim olmakla birlikte bu aylarda ortalama yağış miktarı 0 mm. En yağışlı ay olan Nisan'da ise ortalama yağış miktarı 25 mm.

Yatırım düşünenlere ön bilgiler

Piyasanın büyük, sermayenin bol, yabancı emeğin ucuz ve yabancı lisan bilenlerin fazlalığı sebebiyle yabancı ülkelerdeki tanınmış firmaların hemen hepsinin Suudi Arabistan'da distribütörleri bulunuyor. Acente ve distribütörlerle ilişkiler Ticaret ve Sanayi Bakanlığı tarafından idare ediliyor.

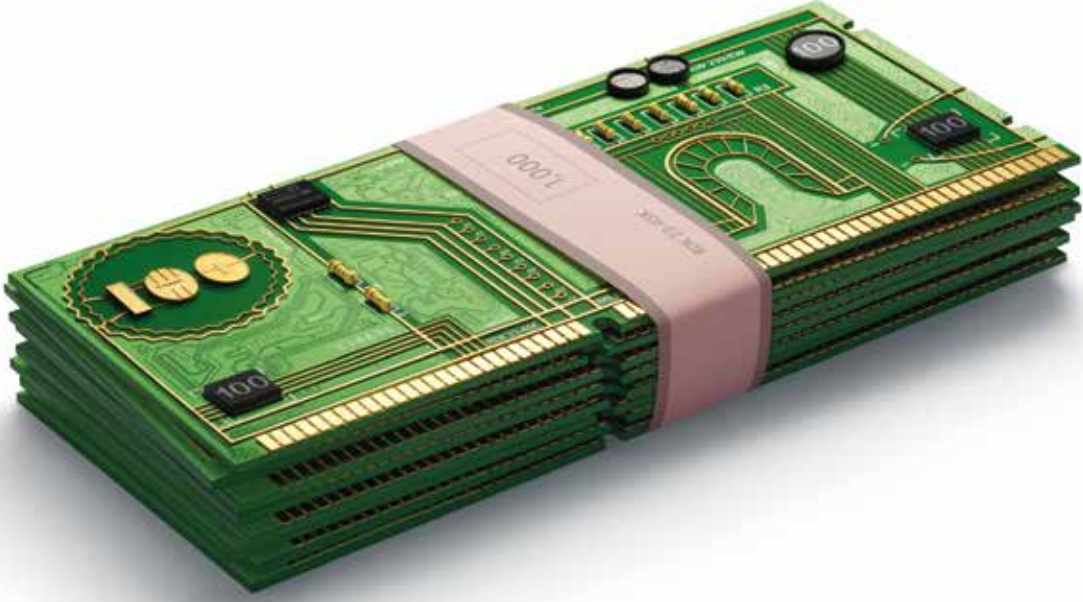
HSBC Faktoring'le kafanız rahat olsun!

HSBC'ye gelin, ihracat faktoring hizmetimizden yararlanın; vadeli alacağınızı nakde çevirelim, uluslararası tecrübemiz ve dünya çapında yaygın muhabir ağımla işleriniz tıkr tıkr yürüsün.

Arayın
Tıklayın

0 850 211 0 424
www.hsbc.com.tr

HSBC

Gelecekte, bilgi en değerli para birimi olacak.

Artık Dolar dijital, Sterlin silikon ve Renminbi kablosuz. İşlem bilgisinin piyasalar, zaman dilimleri ve para birimleri arasındaki hareketi her geçen gün artıyor ve hız kazanıyor.

HSBC'nin sunduğu teknoloji, küresel para akışını yönetmenize ve giderek karmaşıklaşan küresel nakit pozisyonunuzu belirlemenize yardımcı oluyor. 70'ten fazla ülkedeki global ağıımız, sahip olduğumuz teknoloji altyapısı ve data yönetim ekspertizi ile işletme sermayenizi en iyi şekilde kullanarak işinizi yönetmenize imkân sağlıyoruz.

Küresel nakit yönetimi hakkında daha fazlası için:
www.hsbc.com.tr

Arayın
Tıklayın

0 850 211 0 424
www.hsbc.com.tr

HSBC